

**Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації  
Тернопільський обласний комунальний інститут  
післядипломної педагогічної освіти**

**XXII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика**

**II етап**

**2021/2022 навчальний рік**

**3 клас**

- 1. Розділи текст на речення, постав розділові знаки, добери до тексту заголовок. Допиши ще 2-3 речення.**

Ліс ще дрімає а що ж діється із синім небом небо міняється небо грає  
усякими барвами стрепенувся врешті ліс і собі заграє ...

(10 балів)

- 2. Перебудуй розповідні речення у спонукальні.**

Петрик прокинувся. Бабуся прочитала мені казку. Брат навчив мене  
кататися на роliках. Дорогу переходять на зелений сигнал світлофора.  
Не можна збирати незнайомих грибів.

(6 балів)

- 3. Від слів, які відповідають на питання хто? утвори спільнокореневі слова, які відповідають на питання що?; а від слів, які відповідають на питання що? утвори спільнокореневі слова, які відповідають на питання хто?**

|                 |                   |
|-----------------|-------------------|
| Двірник – ...,  | море – ...,       |
| фокусник – ..., | лікарня – ...,    |
| льотчик – ...,  | комбайн – ...,    |
| майстер – ...,  | бібліотека – ..., |
| шахтар – ...,   | футбол - ...      |

(5 балів)

- 4. Заміни вислови одним словом, запиши це слово. Склади і запиши речення з одним із висловів.**

Ходити на голові – ... .  
Клювати носом – ... .  
Набрати в рот води – ... .  
Байдики бити – ... .

(5 балів)

- 5. Визнач кількість звуків у кожному слові.**

Україна - ... зв.,  
джміль - ... зв.,  
яблуна - ... зв.,  
джерельце - ... зв.,  
щастя - ... зв.

(4 бали)

**Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації  
Тернопільський обласний комунальний інститут  
післядипломної педагогічної освіти  
XXII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика  
II етап  
2021/2022 навчальний рік  
4 клас**

**1. Склади текст – роздум «Чи можу я робити добро?»**

(10 балів)

**2. Від іменників утвори прикметники з суфіксами -ськ , -зьк , -цьк.  
Склади з ними словосполучення .**

Київ , Тернопіль , Україна , козак , Львів , чумак , Полісся .

(5 балів)

**3. Постав іменники у формі звертання. Склади два речення зі  
створеними звертаннями.**

Ігор, лікар, дядько, Софія Петрівна, Наталія, Сергій, Мурчик, Жучка,  
друг, Київ, Тернопіль.

(5 балів)

**4. Виправ мовленнєві помилки у розповіді хлопчика, напиши текст  
без помилок.**

У дворі малиші каталися на великах, а ми з пацанами ганяли футболу.  
Малишня лізла нам під ноги. Ми рішили перебраться на свободну  
площадку. Один наш пацан хотів перепригнути через забор, але  
зачепився за огромне бревно, впав і страшно вдарився коліном. Він уже  
не сумів грати і пішов додому.

(6 балів)

**5. Напиши, як ти розумієш прислів'я.**

Золота клітка солов'я не тішить.

(4 бали)

**Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації  
Тернопільський обласний комунальний інститут  
післядипломної педагогічної освіти  
XXII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика  
II етап  
2021/2022 навчальний рік  
5 клас**

**1. Орфографічна хвилинка.**

*Вос..мий, лікот., ім..я, капуч..но, ма..стро, п..ріжок, л..вада, інтерв..ю,  
м..лодія, розпрода.., фо..є, промін..я.*

(4 бали)

**2. Запиши слова за алфавітом. Постав наголос.**

*Олень, косий, одинадцять, фартух, черговий, запитання.*

(6 балів)

**3. Розкрий значення фразеологізмів.**

*Дивитися вовком. Курча пухнасте. Битий жук. Аж волосся дибки стало.  
Бути на сьомому небі.*

(5 балів)

**4. Пошир речення другорядними членами, запиши їх.**

Я йду \_\_\_\_\_.

Посміхається мороз \_\_\_\_\_.

Прийшла зима \_\_\_\_\_.

Цікавий урок \_\_\_\_\_.

(4 бали)

**5. Розбери слова за будовою. До поданих слів добери споріднені.**

Перелісок \_\_\_\_\_.

Моряк \_\_\_\_\_.

Блакить \_\_\_\_\_.

(3 бали)

**6. Відгадай загадку та склади за зачином твір-розповідь (обсяг – 1-1,5 сторінки), використай у тексті слова ввічливості. Добери заголовок.**

*Хоч годинника не має,  
Вранці він нас піднімає.  
Кожен прокидається –  
З сонечком вітається.*

(12 балів)

**Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації  
Тернопільський обласний комунальний інститут  
післядипломної педагогічної освіти  
XXII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика  
II етап  
2021/2022 навчальний рік  
6 клас**

**1. Орфографічна хвилинка.**

*Сім...десят.., семи/значний, вище/зазначений, хлібо/пекарня, м..ятний, мін..йон, між..яр..я, пів/аркуш, че..(х, с)..ький, підручник (І, і)сторія (У, у)країни, сопілон..ка, легко/атлет.*

(4 бали)

**2. Поясни значення фразеологізмів.**

*Вивести на чисту воду. Вилами по воді писано. Віддати пальму першості. Обминати гострі кути. Тримати руку на пульсі часу. Як вітром здуло. Вставляти палиці в колеса. Ділити шкуру небитого крокодила.*

(4 бали)

**3. Запиши слова за алфавітом. Постав наголос.**

*Феномен, жалюзі, літопис, довідник, отаман, зручний.*

(6 балів)

**4. Утвори словосполучення, у яких наведені слова були б головними.**

*Будинок* \_\_\_\_\_.  
*Вузький* \_\_\_\_\_.  
*Три* \_\_\_\_\_.  
*Захоплюючий* \_\_\_\_\_.

(4 бали)

**5. Відредагуй подані словосполучення.**

*Самим найближчим часом, по найбільш привабливішим цінам, менш корисніший, найбільш найсприятливіші умови, якнайбільш сучасний, за браком деталей, по закону, від дня народження.*

(4 бали)

**6. Напиши твір** розповідного характеру з елементами роздуму в художньому стилі *«Що я роблю для здійснення своєї мрії?»*

**Підкресли прикметники.**

(орієнтований обсяг – 1,5-2 сторінки).

(12 балів)

**Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації  
Тернопільський обласний комунальний інститут  
післядипломної педагогічної освіти  
XXII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика  
II етап  
2021/2022 навчальний рік  
7 клас**

**1. Орфографічна хвилинка.**

Подані слова запиши відповідно до вимог правопису та граматики.

*Щебета..я, осін..ій, ..просон..я, свяще...ик, галуз..я, во..кий,  
кра...вид, пр...зидент, ка...кар, посміхаєш...ся, пів/коло, пів/апельсина.*

(4 бали)

**2. Запиши речення, розстав пропущені розділові знаки. Зроби синтаксичний розбір речення (підкресли головні і другорядні члени речення, надпиши частини мови).**

*Словами щирими ми звіряємося в дружбі один одному й іншим народам відкриваємо серце коханій даємо відсіч ворогові.*

(6 балів)

**3. Поясни значення фразеологізмів.**

*За холодну воду не братися; обценьками слова не витягнеш; схрестити мечі; вискочив, як Пилип з конопель; ловити тав; не наламати дров; мати голову на плечах; ангельське терпіння.*

(4 бали)

**4. Подані слова згрупуй в окремі синонімічні ряди.**

*Вечоріти, безжалисний, коренастий, пишатися, кремезний, сутеніти, чванитися, безпощадний.*

(4 бали)

**5. Пошир речення різними однорідними членами. Запиши. Постав у нього розділові знаки. Усі члени речення підкресли.**

*1. Над лісами над степом над ріками пролітає вітер. 2. Перебирає він стеблини пшениці бавиться ячменями і голубить трави. 3. Та ось махне вітер крилами злетить у піднебесся вдариться в верхів'я дубів, заколише верби над ставом. 4. І від вітру співає земля.*

(4 бали)

**6. Напиши твір з елементами опису «Осінь – справжня краса».**

(орієнтовний обсяг - 1,5-2 сторінки).

(12 балів)

**Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації  
Тернопільський обласний комунальний інститут  
післядипломної педагогічної освіти  
XXII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика  
II етап  
2021/2022 навчальний рік  
8 клас**

**1. Орфографічна хвилинка.**

Подані слова запиши відповідно до вимог правопису.

*(Пів)Європи, навман..я, (загально)відомий, з(поміж), (по)українськи, часто(густо), (казна)чому, (пів)книги, зран..я, між..гір..я, бе..совіс..ний, гіпер/маркет.*

(4 бали)

**2. Запиши речення, розстав пропущені розділові знаки. Зроби синтаксичний розбір речення (підкресли головні і другорядні члени речення, надпиши частини мови).**

*Зміцнюється й утверджується Українська держава як незалежна визнана у світі багата й висококультурна національно свідомо горда і шляхетна.*

(4 бали)

**3. Неправильно побудовані речення запиши правильно.**

*а) Магазин відкривається у вісім годин.*

*б) На протязі цілого дня вони шукали вихід.*

*в) Пора приймати міри до цих порушників.*

*г) З цього приводу я б хотів додати ще кілька слів.*

(4 бали)

**4. З кожним словом склади по два речення так, щоб в одному воно було підметом, а в іншому - звертанням.**

*Громада, зима, Дніпро, однокласники, князь, Роман Вікторович.*

(6 балів)

**5. Узгодь числівники з іменниками у формі відповідного відмінка, замінивши цифри словами.**

*На 83 (аркуш), для 125 (учень), із 986 (делегат), від 543 (кілограмів), жонглювати 13 (м'яч), потяг з 340 (пасажир), 453 (стілець), сім з половиною (відсоток).*

(4 бали)

**7. Напиши твір-роздум за поданим висловом.**

*«Народна пісня – душа українського народу...»*

(орієнтовний обсяг – 2-2,5 сторінки).

(12 балів)

**2021/2022 навчальний рік**  
**9 клас**

**1. Орфографічна хвилинка.**

Подані слова запиши відповідно до вимог правопису.

*Пів/обличчя, флеш/інтерв.ю, по/українськи, біо/продукти, навма.я, мікро/хвили, дит/ясла, суспільно/необхідний, лейб/медик, максі/сукня, лимонно/кислий, віце/консул, пів/овал, дарма/що, сорока/річний, півтора/метровий.* (4 бали)

**2. До дієприкметника зібраний добери залежні слова, утворивши дієприкметниковий зворот. Склади і запиши два речення так, щоб в одному дієприкметниковий зворот виділявся комами, в іншому – ні.**

(4 бали)

**3. Добери синонім до поданих слів пагін, дійсний.**

(4 бали)

**4. виправ граматичні помилки, допущені в реченнях.**

*а) Щоб приносити користь Батьківщині, потрібно сміливість, знання, чесність.*

*б) У таких випадках я поглядала в «Філософський словник».*

*в) Головне, чого тепер я хочу приділити увагу, це художній стороні твору.*

*г) Струмочки води, що стікає вниз, вразили автора тексту.*

*ґ) Ця книга дає знання про історію календаря, навчить робити календарні розрахунки швидко і точно.*

(5 балів)

**5. Запиши речення, розстав розділові знаки. Виконай синтаксичний розбір (підкресли члени речення, надпиши над кожним словом, якою частиною мови є, дай загальну характеристику реченню).**

*Щастя твоє в тобі самому пізнавши себе пізнаєш усе а не пізнаєш себе ходитимеш у темряві*

(5 балів)

**6. Напиши твір-роздум за поданим висловом.**

*Роби те, до чого народжений, будь справедливий і миролюбний громадянин, і досить із тебе. (Григорій Сковорода)*

*(орієнтовний обсяг – 2,5-3 сторінки).*

(12 балів)

**Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації**  
**Тернопільський обласний комунальний інститут**  
**післядипломної педагогічної освіти**  
**XXII Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика**  
**II етап**

**2021/2022 навчальний рік**  
**10 клас**

**1. Орфографічна хвилинка.**

Подані слова запиши відповідно до вимог правопису.

*Топ/модель, пів/відра, чотири/місячний, анти/вірус, на/самоті, не/мов/би/то, преміум/клас, таки/все, Г(г)алактика В(в)елика М(м)аг..еланова Х(х)мара, година/дві, пів/куля, Д(д)ік..енс, нано/частинки, конт/удар, тра..кторія, ло..л..ний.*

(4 бали)

**2. Добери антоніми до слів.**

- а) Любов -*
- б) говоріння -*
- в) кволий -*
- г) байдикувати -*
- ґ) людяно -*
- д) хвалити -*

(3 бали)

**3. Спиши речення установлюючи замість крапок потрібні фразеологізми.**

*А мені так і корити розпитати про Марію, ...її ймення, та ніяково розпитувати. (М.Коцюбинський). Завзятого троянці кшталту, не струсять нічийого твалту і ... хоть кому...(Іван Котляревський). Майдан увесь заставлений возами так, що й...(І.Нечуй-Левицький). Батько новонародженого був просто..., що в життя приходить ще один Мамайчук (Олесь Гончар).*

(4 бали)

**4. Відредагуй речення, у яких допущено помилки в узгодженні та керуванні слів:**

*Я порадив колегам бути уважнішими в доборі ілюстрацій, що працюють у другу зміну. Більшість абітурієнтів будуть зараховані до складу студентів інституту. Ігор з батьком говорив про погоду. Хай на ньому цвітуть росяниста доріжка, і зелені луги, й солов'їні гаї.*

(4 бали)

**5. Запиши речення, розстав розділові знаки. Побудуй його структурну схему, зроби синтаксичний розбір (підкресли члени речення,**

*надпиши над кожним словом, якою частиною мови є, дай загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням).*

*Не вставала злоспротивна хвиля проти турецької кадриги, море було тихе, вітер починався щодня по заході сонця, дув цілу ніч з берега, але вода лиш злегка брижилася від нього (Павло Загребельний).*

(7 балів)

#### **6. Напиши твір-роздум.**

*«Природа стає виховним могутнім фактором лише тоді, коли маленька людина після трьох-чотирьох років навчання... з подивом приходить до думки: світ навколо мене став багатим, красивішим і ця зміна світу - моя праця, це я» (Василь Сухомлинський).*

(орієнтовний обсяг – до 3 сторінок).

(12 балів)

**II етап**  
**2021/2022 навчальний рік**  
**11 клас**

**1. Орфографічна хвилинка.**

**Подані слова запиши відповідно до вимог правопису.**

*Архі/складний, пів/ями, не/до/спати, макро/економіка, ліво/бережний, ем..іграція, З(з)аслужений А(а)артист У(у)країни, до/снаги, де/факто, чверть/фінал, екстра/клас, дво/окий, с/покон/віків, на/добраніч, у/плав, без/доріж..я.* (4 бали)

**2. – Неправильно утворено форму наказового способу дієслова (вибери, виберіть, вибираємо, виберімо);**

**– неправильно утворено форму слова (їздити по понеділках, вісім десятих кілограма, виголосить промову, задля спільної вигоди);**

**– запиши, уникаючи помилок (у якості консультанта, другими словами).** (3 бали)

**3. Установи відповідність.**

*Фразеологізм*

*Антонім*

*1. Нагуляти жиру*

*а) спáсти з лиця*

*2. Слова не видавши*

*б)язик без кісток*

*3. Підносити до небес*

*в) давати прочухана*

*г) ударити по руках*

(3 бали)

**4. Відредагуй словосполучення.**

*Повідомити по телефону, саме по собі зрозуміло, не побачити грузин, кліпати очами, знущання над малим бізнесом, двоє листів, по вашому проханню, по сімейним обставинам, прийшлося по смаку, по цей день, робота не по силам, одержали освіту, вірні рішення, рахую, що... , задати запитання, зайняли перше місце, кілька років тому назад, перший дебют, розумний вундеркінд, заняття по біології, інспектор по техніці безпеки, по моїй вині, філолог по спеціальності, глузувати над ким.*

(3 бали)

**5. Запиши речення, розстав розділові знаки. Побудуй його структурну схему, зроби синтаксичний розбір (підкресли члени речення, надпиши над кожним словом, якою частиною мови є, дай загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням).**

*Нині над дубом-велетнем мчать реактивні лайнери пролітають штучні супутники Землі а він як і колись живе зеленіє задумливо шумить серед безкраїх рідних обширів.*

(9 балів)

**6. Напиши твір-роздум.**

*«Ти лиш храм збудуй, а люди в нього прийдуть»*

*(Ліна Костенко).*

(орієнтовний обсяг – до 3,5 сторінок).  
(12 балів)